

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ВИХОВАННЯ

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

на тему:

**СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ ЦЬКУВАННЯ
У ЗАКЛАДІ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

Виконала:

здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

спеціальності 013 «Початкова освіта»

Чижевська Катерина Вікторівна

Науковий керівник:

к. пед. н., доц. Шалівська Ю. В.

Рецензент:

к. пед. н., доц. Сірман О.

Рівне – 2025 року

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАПОБІГАННЯ ЦЬКУВАННЯ У ЗАКЛАДІ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	11
1.1. Сутність та передумови виникнення цькування у початковій школі	11
1.2. Проблема запобігання цькування у закладі початкової освіти у педагогічній теорії та практиці	37
Висновки до першого розділу	42
РОЗДІЛ 2 СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ ЦЬКУВАННЯ У ЗАКЛАДІ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	44
2.1. Сучасний стан запобігання цькування у закладі початкової освіти	44
2.2. Педагогічні умови запобігання цькування у закладі початкової освіти	54
Висновки до другого розділу	68
ВИСНОВКИ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73
ДОДАТКИ	81

РЕЗЮМЕ

Чижевська К. В. Соціально-педагогічні засади запобігання цькуванню у закладі початкової освіти. Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» за спеціальністю 013 «Початкова освіта». Рівненський державний гуманітарний університет, Рівне, 2025.

У кваліфікаційній роботі проаналізовано стан досліджуваної проблеми в педагогічній, психологічній та соціально-педагогічній літературі; розкрито сутність понять: «цькування», «булінг», «запобігання булінгу», «соціально-педагогічна підтримка». Окреслено соціально-педагогічні чинники, що впливають на виникнення й поширення цькування серед молодших школярів; охарактеризовано особливості проявів булінгу в середовищі учнів початкової школи. Визначено роль педагогів, психологів, батьківської спільноти та соціального оточення в організації превентивної роботи. Обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність соціально-педагогічних умов запобігання цькуванню в закладі початкової освіти.

Ключові слова: булінг, цькування, запобігання, соціально-педагогічні засади, молодші школярі, безпечне освітнє середовище, початкова школа.

ABSTRACT

Chyzhevska K. V. Socio-pedagogical principles of preventing bullying in primary education institutions. Manuscript.

Qualification work for obtaining the degree of higher education “Master” in specialty 013 “Primary Education”. Rivne State University of Humanities, Rivne, 2025.

The qualifying work analyzes the state of the researched problem in pedagogical, psychological and socio-pedagogical literature; the essence of the concepts “bullying”, “harassment”, “bullying prevention”, and “socio-pedagogical support” is revealed. Socio-pedagogical factors influencing the emergence and spread of bullying among younger schoolchildren are outlined; the specific features of bullying manifestations in the primary school environment are characterized. The role of teachers, psychologists, parents, and the social environment in organizing preventive activities is determined. The effectiveness of socio-pedagogical conditions for preventing bullying in primary education institutions is substantiated and experimentally tested.

Key words: bullying, harassment, prevention, socio-pedagogical principles, younger schoolchildren, safe educational environment, primary school.